

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1604
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.12.2024/53
Karar Numarası : 2024/1267
Başvuran : M.E.B.
Başvuran Vekili : Av. İ.A.K.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1-) Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2-) Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; koronavirüs hastalığı (COVID-19) nedeniyle açık ve kapalı görüşlerin ertelendiği ancak sonraki süreçte görüşlerin gerçekleştirilmediği, görüşlerin telafi edilmemesi nedeniyle hak ihlalinin yaşandığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran M.E.B. adına Av. İ.T.K. tarafından yapılan başvuru dilekçesinde özetle;

a. M.E.B.'nin eşi S.K. ile 14/12/2018 tarihi itibarıyla aynı şehirde farklı ceza infaz kurumlarında buldukları,

b. 13/12/2020 yılında ilan edilen ve 2021 yılının Kasım ayında sonlandırılan COVID-19 tedbirleri nedeniyle 2 yıla yakın süreyle 19 açık görüş ve birçok kapalı görüş hakkının ertelendiği ancak sonraki süreçte açık ve kapalı görüşlerin telafi edilmediği,

c. M.E.B.'nin konuyla ilgili Kurum Müdürü ile İdare ve Gözlem Kuruluna dilekçe sunduğu ancak herhangi bir cevap alamadığı iddia edilmektedir.

3. Muhatap Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Açık ve kapalı görüşlere ilişkin olarak başvuranın Kurum İdaresine ulaşan herhangi bir dilekçesinin olmadığı,

b. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 5/7/2024 tarihli yazısı ile COVID-19 döneminde yapılmayan ziyaretlerin yaptırılması hususunda planlamaların devam ettiği,

c. Planlama sonrasında gerçekleştirilmeyen ziyaretlerin telafi edileceği belirtilmiştir.

4. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Ülke genelinde Sağlık Bakanlığının COVID-19 sürecinde izlediği sağlık politikaları doğrultusunda aldığı tedbir ve kısıtlamalar dikkate alınarak 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İnfazı Hakkında Kanun'un "Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde bahsi geçen, mahpusların beden ve ruh sağlığının korunmasına yönelik koruyucu tedbirlerin alınmasının zorunluluğuna ilişkin hükme istinaden ceza infaz kurumlarında da eş zamanlı birçok koruyucu tedbir ve kısıtlamaya gidildiği,

b. Mahpusların dışarıyla olan temasının en aza indirilmesinin COVID-19'un zararlı etkilerinin de en aza indirilmesi için gerekli olduğu,

c. Ceza infaz kurumlarında mahpuslara yönelik getirilen kısıtlamaların 14/3/2020-29/4/2022 tarihleri arasında aralıksız devam ettiği ancak sonrasında COVID-19 sürecinin seyrine göre 1 aylık süreler içerisinde ziyaret günü, sayısı ve ziyaretçi sayılarında artışın yapıldığı ve kısıtlamaların gevşetildiği, böylelikle sonraki süreçler için mahpusların ziyaret haklarına ilişkin olarak orantılılık ilkesinden uzaklaşmadığı ve COVID-19 süresince devam eden kati ve sürekli bir kısıtlamanın uygulanmadığı,

ç. Sağlık Bakanlığının tedbir ve kısıtlamaların kaldırılmasına yönelik uygulamaları doğrultusunda Koronavirüs Bilim Kurulunun tavsiye kararlarına istinaden 29/4/2022 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumlarında kısıtlama ve tedbirlere ilişkin düzenleme yapılarak ziyaretlere ilişkin tedbirler de dahil olmak üzere tedbir ve kısıtlamaların sonlandırıldığı,

d. Bununla birlikte; 31/3/2023 tarihine kadar ceza infaz kurumlarına ilk defa kabul edilecek veya başka bir ceza infaz kurumundan nakil olarak gelen mahpuslara ilk girişte Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PCR) testi yaptırılmasına, PCR testi sonucu çıkıncaya kadar ayrı bir bölümde bekletilmesine, PCR test sonucunun negatif çıkması halinde karantina uygulanmadan oda/koğuş yerleştirmelerinin yapılmasına, pozitif çıkması durumunda ise ceza infaz kurumu hekiminin uygun gördüğü hastanede ya da ceza infaz kurumunda ayrı bir odada 10 gün karantinaya alınarak takibinin yapılmasına, 10 günlük izolasyon süresinin ardından yapılacak PCR test sonucunun negatif çıkması halinde mahpusların odasına/koğuşuna yerleştirilmesine devam edildiği, 31/3/2023 tarihinden sonra söz konusu uygulamaların da kaldırıldığı,

e. Ceza infaz kurumlarında alınan tüm tedbirlerin, ertelenen veya kısıtlanan uygulamaların; ülke genelinde pozitif vaka sayıları, aşılama oranları gibi faktörler dikkate alınarak, sık sık gözden geçirildiği, mevcut kısıtlamaların devamı veya gevşetilmesi hususunda yeni kararların alındığı, sağlık politikaları doğrultusunda dönemsel olarak gerekli görülmeyen kısıtlama ve tedbirlerin devamlılığında ısrarcı olunmadığı, mahpusların sağlıklarının ve yaşam haklarının korunması amacıyla ülke genelinde sürdürülen sağlık politikaları, tıbbi gereklilik ve mevzuat çerçevesinde her türlü önlemin titizlikle alındığı,

f. COVID-19 döneminde mahpusların hakları saklı kalmak kaydıyla, yaptırılmayan açık ve kapalı görüşlerin telafisine ilişkin olarak alınan 5/7/2024 tarihli karara dair yazının tüm Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderildiği, söz konusu yazıda yaptırılmayan açık ve kapalı görüşlerin telafisi amacıyla mahpuslara en az 30 dakika süreyle açık/kapalı görüş veya en az 30 dakika Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) sistemiyle görüntülü telefon görüşmesi gerçekleştirme ya da haftalık 10 dakika telefonla görüşme süresine ek 10 dakika sesli telefonla görüşme süresi verilmesi şeklinde seçimlik hakların verildiği belirtilmiştir.

5. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran ve vekili tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Muhatap Ceza İnfaz Kurumunun belirttiği hususların gerçeği yansıtmadığı,

b. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından COVID-19 döneminde yaptırılmayan görüşlerin telafisinin hala gerçekleştirilmediği,

c. Koşullu salıverilmeye az bir süre kalmış olmasına rağmen telafilerin gerçekleştirilmemesinin manevi zarara sebep olduğu iddia edilmektedir.

6. Muhatap Ceza İnfaz Kurumu tarafından gönderilen ek bilgi ve belgede; COVID-19 döneminde tüm

mahpuslara; açık ve kapalı görüşlerin telafisi için telefonla sesli görüşmelerin 10 dakika yerine 20 dakika olarak tanındığı, mevcutta ise Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün kararı neticesinde mahpuslara en az 30 dakika açık/kapalı görüşme veya en az 30 dakika görüntülü telefon görüşmesi gerçekleştirme ya da haftalık 10 dakika olan telefonla sesli görüşme süresine ek 10 dakika sesli telefonla görüşme süresi verilmesi şeklinde seçimlik hakların verildiği ve hâlihazırda yaptırılmaya başlandığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda (...) yönlerinden incelenir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuran, başvuru dilekçesinde COVID-19 nedeniyle açık ve kapalı görüşlerin ertelendiğini, sonraki süreçte ertelenen görüşlerin telafi edilmediğini ve bu nedenle hak ihlalinin yaşandığını iddia etmektedir.

15. Genel sağlık nedenleriyle ilgili olarak devlet tarafından yapılan müdahalenin izlenen amaçla orantılı

olup olmadığının değerlendirilmesi için müdahalenin amacı, ciddiyeti ve devletin amaçladığı acil sosyal ihtiyaç gibi bir dizi faktör dikkate alınır. Bununla birlikte, devletlerin müdahalesinin haklı olup olmadığına karar verirken devletlere tanınan takdir payı önemli bir rol oynamaktadır. Devletin sağlığın korunması ve bulaşıcı hastalıkların önlenmesi görevi kadar kendisine verilen bu görevleri yerine getirmek için elinde bulunan hareket alanı da önemlidir. Devletlerin özellikle de COVID-19 gibi tüm dünyayı etkisi altına almış, milyonlara varan ölümlere sebep olmuş ve etkileri uzun yıllar devam edecek olan bir salgın hastalıkla mücadele etme ve vatandaşlarının sağlığını mutlak koruma altına alma görevleri kapsamında sahip olmaları gereken hareket alanları (takdir yetkileri) hukukun temel ilkelerine riayet ettikleri müddetçe geniş tutulmalıdır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu [TİHEK], K. No: 2022/179, 15/3/2022, para. 54).

16. Başvuranın mezkûr iddiası muhatapların cevabi yazıları ile başvuru konusuna ilişkin yukarıda yer verilen açıklamalarla birlikte incelendiğinde; salgın sebebiyle toplum sağlığının korunması amacıyla pek çok tedbir alındığı, açık ve kapalı görüşlerin sınırlandırılmasına ilişkin tedbirin salgının ceza infaz kurumlarında yayılımını engellemek için alınan tedbirlerden biri olduğu, ceza infaz kurumunda bulunan bir mahpusun koronavirüs hastalığına yakalanmasının söz konusu hastalığın mahpusların bulunduğu koşullara ve tüm ceza infaz kurumuna yayılmasına sebebiyet verebildiği değerlendirilmiştir.

17. Ayrıca; salgının ülkemizde tespit edildiği ilk zamanlarda ceza infaz kurumundaki açık ve kapalı görüşlerin tamamen sınırlandırıldığı, akabinde salgının seyrine bağlı olarak görüşlerin kontrollü bir şekilde uygulanmaya başladığı hususu da göz önünde bulundurulduğunda; başvurunun konusunu oluşturan ceza infaz kurumlarında görüşlere ilişkin alınan tedbirlerin, salgının gerek ceza infaz kurumlarında gerekse toplumda yayılmasını önlemek, bu doğrultuda ceza infaz kurumundaki mahpusların, görevli personelin ve toplumdaki diğer bireylerin sağlığını korumak için alındığı, hastalığın yayılma hızı ile yüksek ölüm oranları göz önünde bulundurulduğunda söz konusu olumsuz etkilerin azaltılması amacıyla alınan tedbirlerin olağan ve makul olduğu değerlendirilmiştir.

18. Bununla birlikte; Genel Müdürlüğün 5/7/2024 tarihli yazısıyla COVID-19 döneminde gerçekleştirilemeyen görüşlerin telafisine başlandığı, bu kapsamda mahpuslara en az 30 dakika açık/kapalı görüşme veya en az 30 dakika görüntülü telefon görüşmesi gerçekleştirme ya da haftalık 10 dakika olan telefonla sesli görüşme süresine ek 10 dakika sesli telefonla görüşme süresi verilmesi şeklinde seçimlik hakların verildiği tespit edilmiş olduğundan başvuru kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye